

02.08.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**02 Ağustos 2023
Çarşamba**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

02 Ağustos 2023 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Bazı Ürünlerden Tahsil Edilecek Geri Kazanım Katılım Payı Tutarlarının, 1/8/2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Olmak Üzere Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7449)

— 2023/2024 Pazarlama Yılı Şeker Kotalarının Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 7450)

— Trabzon İli, Düzköy İlçesi, Orta Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Küçük Sanayi Sitesi Projesi Kapsamında Değerlendirilmek Üzere Düzköy Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7451)

— Artvin İli, Şavşat İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Meydancık Mevkii (1. Etap) Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7452)

— Artvin İli, Şavşat İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Meydancık Mevkii (2. Etap) Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Bazı Alanların Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7453)

— Artvin İli, Şavşat İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Meydancık Mevkii (3. Etap) Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Bazı Alanların Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7454)

— Van İli, Muradiye İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Muradiye Şelalesi Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7455)

— Kayseri İli, İncesu ve Hacılar İlçeleri Sınırları İçerisinde Bulunan Hürmetçi Sazlığı Öneri Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7456)

— Bartın İli, Kurucaşile İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Tekkeönü Köyü Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 7457)

ATAMA KARARLARI

02.08.2023

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2023/355, 356, 357, 358)

YÖNETMELİKLER

— Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Personelinin Konser, Festival ve Benzeri Sanat Faaliyetlerinde Görevlendirilme Usûl ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 Tarihli ve E: 2019/90, K: 2023/51 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 31/5/2023 Tarihli ve E: 2021/25, K: 2023/104 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 3/5/2023 Tarihli ve 2019/16060 Başvuru Numaralı Kararı

Tarımda altı koruma maddesine daha yasak

Tarım ve Orman Bakanlığı, çevre ve havyan sağlığını tehdit ettiği gerekçesiyle altı aktif maddeye yasak getirildi.

Bakanlıktan verilen bilgiye göre, 'bitki koruma ürünü' olarak bilinen pestisitlerin yasaklanması veya kısıtlanması kararı verilirken AB ülkeleri ve dünyadaki gelişmeler dikkate alınıyor.

Söz konusu ülkelerde insan sağlığı açısından riskli olduğu belirlenmiş veya çevre sağlığı, gıda güvenliği, hayvan sağlığı ve hedef dışı organizmaları tehdit eden pestisitlerin yasaklanması veya kısıtlanması kararı Türkiye'de de uygulanıyor.

223 madde yasak

Bu kararlar alınırken aynı zamanda bitkisel üretimin verimsizliğe uğramaması, bitki hastalık ve zararlıları ile doğru bir şekilde mücadele edilmesi, pestisitlerin alternatiflerinin olup olmadığı gibi kriterler de göz önünde bulunduruluyor.

Bu kapsamda 2009'dan bugüne kadar 217 aktif maddeye ait bitki koruma ürününün kullanımı sonlandırıldı. Son yapılan değerlendirme sonucunda da 6 aktif maddeyi içeren pestisitlerin de kullanımının sonlandırılması kararlaştırıldı. Böylece yasaklı aktif madde sayısı 217'den 223'e yükseldi.

Arıcılık için önemli

Özellikle bu aktif maddelerden ikisi "Imidacloprid" ve "Thiamethoxam" Neonicotinoid grubunda yer alırken, söz konusu maddelerin yasaklanması ülke arıcılığının korunması için büyük önem arz ediyor.

Söz konusu maddelerin bulunduğu pestisitlerin tohumculuğun ve bitkisel üretimin sekteye uğramaması, bu aktif maddelerin piyasada bulunan miktarının kontrollü bir şekilde tüketimi, yerine alternatiflerinin ikame edilmesi hususları dikkate alınarak 31 Aralık 2024 itibarıyla kullanımı tamamen sonlandırılacak.

Dördü bugün yasaklandı

Bitki koruma ürünlerinde kullanılan diğer dört aktif maddeler olan Desmedipham, Linuron, Dimethioate ve Ethoprophos'un ise bugün itibarıyla kullanımı tamamen sonlandırıldı.

İnsan, kuş ve arı sağlığına zararları olduğu belirlenen söz konusu maddeler de artık tarımda kullanılmayacak.

Tarım ve Orman Bakanlığınca, insan ve çevre sağlığı, gıda güvenliği, hayvan sağlığı ve hedef dışı organizmaların korunması için yeşil mutabakat hedefleri doğrultusunda çevre dostu alternatif mücadele metotlarının daha fazla kullanımı ve tehlikeli kimyasalların kullanım alanlarının azaltılması çalışmaları devam ediyor.

Pınar Süt'ten Suudi Arabistan'a ihracat duyurusu

Pınar Süt Mamüleri Sanayii A.Ş. tarafından KAP'a yapılan açıklamada Suudi Arabistan'a süt ve süt ürünleri ihracatı yapmaya başlanacağı duyuruldu.

Pınar Süt Mamüleri Sanayii A.Ş. Suudi Arabistan'a süt ve süt ürünleri ihracatı yapılmaya başlanacağını duyurdu.

Şirket tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu'na yapılan açıklamada, "Suudi Arabistan Gıda ve İlaç İdaresi (SFDA)'ni temsilen Türkiye'yi ziyaret eden heyetin, süt ürünleri sektöründe beş firmaya verdiği ihracat vizesine istinaden; Şirketimiz Suudi Arabistan ile süt ve süt ürünleri ihracatı yapmaya başlayacaktır" ifadelerine yer verildi.

Suudi Arabistan, daha önce aldığı kararla Türkiye'den kanatlı eti ve ürünleri, kırmızı et ve ürünleri, sofralık ve kuluçkalık yumurta, süt ve süt ürünleri, balıkçılık ve su ürünleri ile bal ve ürünleri ithalatını 15 Kasım 2020 tarihinden itibaren askıya aldığını duyurmuştu.

Rusya'ya da ihracata 2015'te başlamıştı

Pınar Süt, ilk olarak 2015 yılında Pınar Labne ve Pınar Beyaz ürünleriyle ihracata başladığı Rusya pazarında, Türkiye'den bu bölgeye yapılan peynir ve süt ürünleri ihracatının yüzde 100'ünü gerçekleştirdi.

02.08.2023

Rusya Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Gözlem Kurumu Rosselkhoz nadzor'un, 2014 yılında aralarında Pınar Süt'ün de bulunduğu üç Türk firmaya Rusya'ya süt ürünleri ihracatı yapma izni vermesinin ardından Pınar Süt, 2015 yılında Pınar Labne ve Pınar Beyaz ürünleriyle Rusya'ya ilk ihracatını gerçekleştirdi.

Pınar Süt Genel Müdürü Gürkan Hekimoğlu, "2015 yılında Rusya pazarına ihracat yapma hakkını kazandıktan sonra yaptığımız ilk ihracat operasyonlarının ardından, Ar-Ge ekibimiz tarafından bu pazarın ihtiyaçlarına yönelik olarak bir dizi çalışma yaptık. Bunun sonucunda ise, markamıza değer katan Aromalı Pınar Labne'lerimizi ürettik ve Rusya pazarına sunduk. şu an Rusya pazarında en çok tercih edilen ürünlerimiz haline geldiler. Gelecek dönemde ise uzun ömürlü süt kategorisinde ihracat yapmayı hedefliyoruz. Dünyanın 35 ülkesinde olduğu gibi, Rusya pazarına da yaptığımız ihracatı ürün bazında çeşitlendirmek ve oradaki sofraları da daha fazla lezzet, sağlık ve kaliteyle buluşturmak istiyoruz." dedi.

Zeytinyağında ihracat yasağına Bakanlık açıklama getirdi

Dökme ve varilli zeytinyağı ihracatı, 1 Ağustos'tan itibaren 31 Ekim 2023'e kadar yasaklandı. Bakanlık konuyla ilgili açıklama yaptı.

Ali Ekber YILDIRIM

Ticaret Bakanlığı 1 Ağustos 2023 itibariyle dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına yasak getirdi. Yasak ihracatçılara sözlü olarak tebliğ edildi. Ticaret Bakanlığı yetkilileri bu sabah (1 Ağustos) Ege Zeytin ve Zeytinyağı İhracatçı Birlikleri yetkililerini arayarak 1 Ağustos'tan 31 Ekim 2023'e kadar dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının yasaklandığını ve ihracat beyannamesi düzenlenmemesini sözlü olarak bildirdi. Karar ile ilgili resmi yazının daha sonra gönderileceği belirtildi.

Yasak kararında artan fiyatlar etkili oldu

Ticaret Bakanlığı, dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına getirdiği yasak ile ilgili basın günün ilerleyen saatlerinde basın açıklaması yaptı. Açıklamada yurt içi ve yurt dışı piyasalarla ilgili değerlendirmeler yapıldıktan sonra: "Dünyada azalan zeytinyağı rekoltesinin sebep olduğu artan dış talep ve dünya fiyatları sebebiyle önemli ölçüde yükselen dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının yurt içi tüketici fiyatlarına olan olumsuz etkisinin devam ettiği kaydedilmiştir. Bakanlığımızca bu şartlar altında yeniden bir değerlendirme yapılarak, önümüzdeki zeytinyağı hasat döneminin başlangıcına (1 Kasım 2023) kadar, dökme veya varilli zeytinyağı ihracatına yönelik olarak ilave tedbirler yürürlüğe konulmuştur." denildi.

Avrupa'da üretim düşerken Türkiye'de arttı

Uluslararası Zeytin Konseyi (UZK) verilerine göre, Avrupa'da yaşanan kuraklık nedeniyle, İspanya ve İtalya başta olmak üzere dünyada zeytinyağı üretiminin 2022/2023 sezonunda % 20 oranında azalırken, Türkiye'de üretimin % 62 arttığı belirtilen Bakanlık açıklamasında şu bilgilere yer verildi: "Diğer taraftan, toplam zeytinyağı ihracatımız ise 2022/23 sezonu Kasım-Temmuz döneminde, bir önceki sezonun aynı dönemine göre; miktar bazında % 240 artarak 136,5 bin tona ulaşmıştır. Aynı dönemde, ambalajlı zeytinyağı ihracatımız miktar bazında % 3 artarken, dökme zeytinyağı ihracatımız 5,5 kat, varilli ihracatımız ise 4 kat artmıştır. İhracatın sevkiyat türüne göre dağılımına bakıldığında ise, dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının toplam ihracattaki miktar bazında payı % 42'den % 83'e yükselmiştir."

Haziran'da fiyatlar yüzde 102 arttı

Dökme ve varilli zeytinyağı ihracatındaki hızlı yükselişin, yurt içi fiyatlara da yansıdığı, zeytinyağı perakende fiyatlarında iç piyasada görülen artışın son bir yıllık dönemde genel fiyat artışının oldukça üzerinde seyrettiği belirtilen açıklamada: "Dünya zeytinyağı üretimindeki azalmaya paralel olarak dünya zeytinyağı fiyatları da artış göstermekte olup, Haziran 2023 itibariyle üretici/borsa fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye'de % 102, İspanya'da % 84, İtalya'da % 58 ve Yunanistan'da % 72 oranında artmıştır. Avrupa Birliği'nin yüksek gümrük vergilerinden dolayı, ülkemizin Avrupa Birliği üyesi ülkelere olan katma değerli ve nihai tüketiciye yönelik ambalajlı zeytinyağı ihracatı çok düşük miktarda yapılabilmektedir. Ancak özellikle İtalya ve İspanya, ülkemizden ithal ettikleri dökme ve varilli zeytinyağını işleyerek yeniden üçüncü ülkelere pazarlamaktadır. İçinde bulunulan 2022/23 sezonu Kasım-Temmuz döneminde, dökme ve varilli ihracatımızın bir önceki sezonun aynı dönemine göre İspanya'ya 21 kat, İtalya'ya ise 44 kat artış gösterdiği görülmektedir."

Ambalajlı ihracata destek için fon getirildi

Ticaret Bakanlığı yaptığı açıklamada zeytinyağı ihracatına getirilen fon kesintisine de dikkat çekilerek şu bilgilere yer verdi: "Bu itibarla, dış talep sebebiyle yükselen dökme ve varilli zeytinyağı ihracatının, ambalajlı zeytinyağına yönlendirilerek katma değerli ürün ihracatına katkı sağlanması amacıyla hareketle, her türlü dökme ve varilli zeytinyağı ihracatında kilogram başına 20 Cent kesinti yapılması hususunu düzenleyen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair 7391 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, 19 Temmuz 2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir."

İhracata 3 yılda 3 kez yasak getirildi

Zeytinyağı ihracatına son 3 yılda 3 kez yasak ve bir kez de fon getirildi. Bundan 22 yıl önce o zamanki adıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı 25 Aralık 2001 tarihinde aldığı kararla dökme zeytinyağı ihracatını 31 Ekim 2002 tarihine kadar yasaklamıştı.

2021 yılında bir kez daha dökme zeytinyağı ihracatına yasak getirildi.

Son olarak Tarım ve Orman Bakanlığı'nın talebi üzerine gıda arz güvenliğini sağlama gerekçesiyle 2022 Mart ayında dökme zeytinyağı ihracatına yasak getirildi. Bu yasak 7 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla kaldırılmıştı.

Bugün getirilen yasak ile son 3 yılda 3. kez dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına yasak getirilmiş oldu.

Ayrıca, 19 Temmuz 2023 tarihinde dökme ve varilli zeytinyağı ihracatına litre başına 20 cent karşılığı Türk Lirası fon kesintisi getirilmişti.

İhracatçılar şokta

Zeytinyağı ihracatına getirilen yasak ihracatçılar tarafından "şok karar" olarak adlandırıldı. Akşamdan sabaha karar alındığı ve sabah kararın tebliğ edildiğini belirten ihracatçılar, Türkiye'nin hem pazar hem de prestij kaybettiğini ifade ediyor. Son 3 yılda ihracata 3 kez yasak ve bir de fon getirildiğini hatırlatan ihracatçılar, bu anlayışla ihracatın sürdürülelemeyeceğini belirtti.

‘Üretici maliyetleri düşmeden gıda enflasyonu düşmez’

TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, “Bitkisel ve hayvansal üretimdeki maliyet sorununu çözmeden ve üretimi artırmadan gıda ürünlerindeki enflasyonu çözmek mümkün değildir” dedi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, temmuz ayında üretici ile market arasındaki fiyat değişimlerini, bu değişimlerin nedenlerini, mazot başta olmak üzere aylık ve yıllık girdi fiyatlarındaki değişimleri ve gıda fiyatlarında yaşanan fiyat artışlarını değerlendirdi.

Temmuz ayında üretici ile market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 390,7 ile elmada olduğunu belirten Bayraktar, “Elmadaki fiyat artışını yüzde 268,6 ile kuru üzüm, yüzde 219,7 ile havuç, yüzde 198,5 ile maydanoz, yüzde 192,1 ile marul, yüzde 185,4 ile kuru incir takip etti. Elma 4,9 kat, kuru üzüm 3,7 kat, havuç 3,2 kat, maydanoz 3 kat, marul ve kuru incir 2,9 kat fazlaya markette satıldı. Üreticide 5 lira olan elma markette 24 lira 53 kuruşa, 25 lira olan kuru üzüm 92 lira 15 kuruşa, 10 lira olan havuç 31 lira 97 kuruşa, 2 lira 66 kuruş olan maydanoz 7 lira 95 kuruşa, 7 lira 17 kuruş olan marul 20 lira 93 kuruşa, 55 lira olan kuru incir 156 lira 97 kuruşa tüketiciye satıldı” dedi.

Markette satılan ürünlerin yarısından fazlasında fiyat artış görüldüğünü belirten Bayraktar, “Türkiye Ziraat Odaları Birliği olarak fiyat topladığımız market ürünlerinin

yarısından fazlasında fiyat artışı bulunuyor. Temmuz ayında markette 37 ürünün 19'unda fiyat artışı, 18'inde fiyat düşüşü görüldü. Markette fiyatı en fazla artan ürün yüzde 56,9 ile sivri biber oldu. Sivri biberdeki fiyat artışını yüzde 28,1 ile maydanoz, yüzde 23,9 ile marul, yüzde 21,3 ile karpuz, yüzde 18,6 ile yeşil fasulye, yüzde 16,7 ile yumurta takip etti. Markette fiyatı en çok düşen ürün ise yüzde 16,8 ile yeşil mercimek oldu. Yeşil mercimekteki düşüşü yüzde 12,4 ile havuç, yüzde 12,1 ile pirinç, yüzde 11,4 ile kuru incir, yüzde 11,1 ile kuru kayısı izledi” diye konuştu.

Temmuz Ayı Aylık ve Yıllık Girdi Fiyatlarındaki Değişimlerini değerlendiren Bayraktar, “Odalarımız aracılığıyla girdi piyasalarından aldığımız fiyat verilerine göre temmuz ayında, haziran ayına göre, üre gübresi yüzde 33, DAP gübresi yüzde 16,9, kalsiyum amonyum nitrat gübresi yüzde 13,7, 20.20.0 kompoze gübresi yüzde 13,5 ve amonyum sülfat gübresi yüzde 9,6 oranında arttı. Geçen yılın temmuz ayına göre ise son bir yılda, kalsiyum amonyum nitrat gübresi yüzde 16,8, 20.20.0 kompoze gübresi yüzde 7,5, DAP gübresi yüzde 4,2, üre gübresi yüzde 1,7 oranında artarken, amonyum sülfat gübresi yüzde 12,4 oranında azaldı. Mazot fiyatı aylık olarak yüzde 51,9, son bir yıla göre ise yüzde 49,9 oranında arttı. Besi yemi temmuz ayında haziran ayına göre yüzde 1,9, süt yemi yüzde 2,4, son bir yılda besi yemi yüzde 27,5 ve süt yemi yüzde 25,1 oranında arttı. Elektrik fiyatları son bir yılda yüzde 3,1 oranında arttı” ifadelerini kullandı.

Yeni yapılan zamlarla birlikte Mazot fiyatı aylık olarak yüzde 51,9, son bir yıla göre ise yüzde 49,9 oranında arttığını söyleyen Bayraktar, “Üreticilerimiz canla başla üretiyor, ekonomiye döviz kazandırıyor. Ama bu süreçte destek beklerken mazota yapılan zamlarla karşılaştı ve hasat sevincini bile yaşayamadı. Bu fahiş zamlarla birlikte mazota verilen destek tümünden eriyip gittiği gibi, tarıma verilen tüm desteklerin de yüzde 75'i de mazota uygulanan ÖTV, KDV ve döviz fiyatı artışı yoluyla devlete geri aktarılıyor. Mazot bir özel tüketim ürünü değildir ki vergi alınsın. Bu durum aynı zamanda nakliye fiyatlarını artıracak tüketiciye ulaşıncaya kadar gıda fiyatları katlanacaktır. Tarımsal faaliyetlerin yoğunlaştığı bu aylarda üreticilerimizin üretimini sürdürebilmesi için mazotta uygulanan vergiler kaldırılmalı, destekler artırılmalı ve desteklerin ödeme tarihi öne çekilmelidir” dedi.

Gübre fiyatları artışı üreticiyi endişelendirdiğini vurgulayan Bayraktar, “Gübre fiyatlarında 6 aydır oluşan fiyat düşüşünün ardından haziran ayında yükselmeye başlayan fiyatlar Temmuz'da da artmaya devam etti. Son bir ayda gübre fiyatlarında yüzde 33'e varan artışlar görüldü. Bu artış yıllık bazda da fiyat artışı getirdi. Yeni ekim dönemine kısa bir süre kala artan gübre fiyatları karşısında üreticilerimiz endişe duyuyor. Üreticilerimiz bu hasattan kazanacağı parayla başta buğday ve arpa üretimi olmak üzere gübre kullanımının önemli bir girdi maliyeti olduğu ürünler için girdi temin edecektir. Zamlardan etkilenen ve hasadından yeteri kadar gelir elde edemeyeceği endişesi yaşayan üreticilerimiz yeni sezon için nasıl girdi temin edecektir. Üreticilerimizin mağdur olmaması, üretime darbe vurulmaması için tüm gübre fiyatlarının makul seviyelerde tutulması ve gübre desteklerinin artırılması gerekiyor.”

02.08.2023

“Merkez Bankası raporuna göre gıda fiyatları artışları devam edecek” diyen Bayraktar son olarak şunları kaydetti:

“Bitkisel ve hayvansal üretimdeki maliyet sorununu çözmeden ve üretimi artırmadan gıda ürünlerindeki enflasyonu çözmek mümkün değildir. Bu sorun çözülmediği takdirde üreticilerimiz az kazandığı için üretimden vazgeçecek, tüketicilerimiz ise daha pahalıya ürün tüketecektir. Maliyetlerin düşürülmesi için üreticilerimiz tarımsal üretimde kullanılan tüm girdilere makul fiyatlardan ulaşmak zorundadır. Merkez Bankası yayınladığı raporda başta sebze ve meyve olmak üzere gıda fiyatlarında artışın süreceğini belirtiyor. Gıda fiyatları artışlarında en önemli etken olan üretici maliyetleri ürün arzını olumsuz yönde etkiliyor. Gıda ürünlerine karşı artan iç ve dış talebin karşılanıp piyasanın istikrar bulması, fiyat seviyesinin korunması arz sorununun çözümüne bağlıdır.”

TCMB, 3 ayda 132 ton altın sattı

Dünya Altın Konseyi'nin yayımladığı rapora göre merkez bankalarının altın talebinde TCMB'nin ikinci çeyrekteki performansı dikkat çekti. Verilere göre, TCMB ikinci çeyrekte 132 tonluk altın sattı.

Dünya Altın Konseyi'nin (WGC) raporuna göre, merkez bankalarının altın talebi, Türkiye'nin büyük çaplı satışlarının diğer bölgelerdeki alımları gölgede bırakması sonrası art arda üçüncü çeyrekte geriledi.

Rapora göre, merkez bankalarının net alımları ikinci çeyrekte yüzde 64 düşüşle 103 tona geriledi. Bu durum talebi bir yıldan fazla bir sürenin en düşük seviyesine çekti.

Bunun temel nedeni olarak ithalatın kısıtlanması sonrası yerel piyasasına 132 ton altın sağlayan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın büyük satışları gösteriliyor.

Dünya Altın Konseyi'nin raporunda, ülkedeki yüksek enflasyon ve seçimler nedeniyle oluşan istikrarsızlık endişelerinin bu yıl altın için tüketici talebinin tırmanmasına neden olduğu belirtildi.

Bu yıl gerçekleşen merkez bankası alımları, sıkı para politikasının baskısı altında kalan altın fiyatlarına destek sağlamıştı.

2022'nin ikinci yarısında kurumların rekor alımları, büyük yatırımcıların satışlarının etkilerinin sönümlenmesini sağlamış ve değerli metalin birçok fiyatlama modeline göre primli fiyatlardan işlem görmesine neden olmuştu.

02.08.2023

Konseyn raporuna göre, bu alımın devam etmesi, bu yıl altının görünümünü belirleyecek anahtar faktör olacak. İkinci çeyrekte Türkiye'nin yanında Çin, Singapur ve Polonya merkez bankalarının gerçekleştirdiği büyük alımların fiyatların yukarı yönlü destek görmesinde etkili olmuştu.

WGC, bu yıl merkez bankası talebinin 2022'deki rekorun kabaca yarısı olmasını bekliyor. Rapora göre bu, yine de 500 tondan fazla satın alım anlamına geliyor.

"TCMB'nin altın satmasının tekrarını göreceğimizi sanmıyorum"

WGC Stratejisti John Reade, "TCMB'nin ticari bankalara likidite sağlamak için altın satmasının tekrarını göreceğimizi sanmıyorum. Dolayısıyla daha iyi bir üçüncü çeyrek rakamı görmeyi bekliyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

Rapordan öne çıkan diğer noktalar arasında Çin'in mücevher, külçe ve madeni para alımlarında bir önceki çeyreğe göre yüzde 31'lik düşüş yer aldı. Ülkede bir yıllık kısıtlamaların ardından bastırılmış talep zayıfladığından altın tüketimi yavaşlamıştı.

Türkiye - Mısır heyetleri görüştü: Hedef 15 milyar dolarlık ticaret

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Mısır'la karşılıklı ticarete 15 milyar dolarlık hedef belirlediklerini söyledi.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Ankara'daki bakanlık binasında Mısır Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmed Samir Saleh ve beraberindeki iş dünyası temsilcilerini ağırladı.

Bolat, basına kapalı gerçekleşen görüşmenin ardından yaptığı değerlendirmede, Türkiye ve Mısır arasında büyük işbirliği potansiyeli bulunduğuna dikkati çekerek, Afrika kıtasında Mısır'ın Türkiye'nin bir numaralı ticaret partneri olduğunu dile getirdi.

'Ticaret hacmi 10 milyar dolar'

İki ülke arasındaki ticaret hacminin geçen yıl yaklaşık 10 milyar dolara yakın olduğunu aktaran Bolat, iki ülkenin ekonomik büyüklüğünün de toplamda 1 trilyon doları aştığını kaydetti.

Bolat, ekonomik güç ve ticari üs anlamında iki ülkenin de bölgesinde önemli bir güç merkezi olduğunu belirterek, şunları kaydetti:

"Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ülkelerimiz arasında 2007 yılında yürürlüğe girdi. Bugüne kadar aksamadan devam etti. 2007'de karşılıklı ticaretimiz 1,6 milyar dolardı. 15 yıl sonra neredeyse 10 milyar dolar seviyesine yaklaştı. Bugünkü görüşmede iki ülkenin heyetleri olarak önümüzdeki 5 yıl içinde karşılıklı ticaretimizde bir yol haritası oluşturduk. Bu çerçevede karşılıklı ticaret için 15 milyar dolarlık bir hedef belirledik. Bu rakama daha kısa sürede ulaşmayı hedefliyoruz."

Bolat, STA'nın ortak komitesinin teknik düzeydeki konuları ele almak üzere en kısa sürede Ankara'da toplantı yapacağını söyledi.

'Mısır'da Türk yatırımı 2 milyar dolar'

Bolat, Türk iş insanı ve sanayicilerinin Mısır'ı en zor dönemlerinde dahi terk etmediğini vurguladı.

Mısır'daki Türk yatırımlarının 2 milyar dolar seviyesine ulaştığını bildiren Bolat, bu durumun Türk iş insanının Mısır'ın nitelikli iş gücüne ve üretim kabiliyetine duyduğu güveni gösterdiğini kaydetti.

Gelecek dönemde yatırımların sektörel çeşitlendirmesinin başarılması için de çalışacaklarını bildiren Bolat, iki ülke arasındaki "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması" ile "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi (ÇVÖ) Anlaşması"nın yürürlükte olmasının, karşılıklı ticaret ve yatırım ilişkilerini daha da geliştirebilmek adına olumlu olduğunu söyledi.

Mısır'da 27 proje

Türk müteahhitlik firmalarının Mısır'da bugüne kadar 1,2 milyar dolar tutarında 27 proje üstlendiğini ifade eden Bolat, "Mısır'ın devam etmekte olan bazı mega projeleri de dahil olmak üzere, Türk müteahhitlerimizin Mısır'ın ihtiyaç duyduğu tüm altyapı ve üstyapı projelerinde kaliteli, teknik olarak yeterli ve rekabetçi fiyatlarıyla iş yapmaya istekli olduklarını belirtmekten mutluluk duyuyorum." değerlendirmesini yaptı.

Bolat, tarihi ve kültürel yakınlığın iki ülke arasında hizmetler sektöründe de önemli iş fırsatları ortaya koyduğunu, turizm, sağlık, eğitim ve film-dizi sektörlerinin de iki ülke arasındaki karşılıklı ticarete yeni fırsatlar oluşturduğunu ifade ederek, Türk dizlerinin Mısır'da da popüler olmasından memnun olduğunu anlattı.

Bolat, Türkiye-Mısır ilişkilerinde son dönemde yaşanan gelişmelerin kamuoyundaki olumlu yansımalarından mutlu olduklarını vurguladı.

'Akdeniz havzasındaki sorunların çözümüne katkı'

Bakan Bolat, Türkiye ve Mısır arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesinin Orta Doğu ve Kuzey Afrika başta olmak üzere tüm Akdeniz havzasındaki sorunların çözümüne büyük katkı yapacağını bildirdi.

Bu toplantıdan sonra hükümetler ve iş çevreleri olarak gayret göstereceklerini ifade eden Bolat, gelecek dönemde Mısır ve Türkiye'de iş çevrelerini bir araya getirecek çok sayıda iş forumlarının yapılacağını bilgisini verdi.

'İlişkileri daha ileri götürmeye çalışacağız'

Mısır Arap Cumhuriyeti Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmed Samir Saleh de iki ülkenin tarihi bağlarının olduğunu söyledi.

02.08.2023

İki ülke ilişkilerinin geliştirilmesi için bir araya gelmekten duyduğu memnuniyeti dile getiren Saleh, ekonomik ve ticari ilişkileri daha da ileri götürmek için çalışacaklarını bildirdi.

Saleh, toplantıda önemli konuları ele aldıklarını belirterek, iki ülke arasındaki işbirliği, yatırım ve ticareti artıracaklarını belirterek, firmaların yaşadığı sıkıntıları gidermek, vizeleri kolaylaştırmak için Mısır hükümetinin önlem aldığını anımsattı.

'Mısır'a güvenildiği için yatırım yapılıyor'

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu ise başta devlet başkanları olarak sürece katkı veren herkese teşekkür etti.

Türk iş insanlarının Mısır'da milyar dolarlık yatırımlarının olduğuna vurgu yapan Hisarcıkloğlu, Mısır'a güvenildiği için bu yatırımların yapıldığını kaydetti.

Hisarcıkloğlu, başta demiryolu olmak üzere ulaşım ve altyapı projelerinde yer almak istediklerini dile getirdi.

Mısır'daki Türk iş insanlarının nitelikli personel bulmada sıkıntı çektiğini ifade eden Hisarcıkloğlu, personele oturma izni verilmesinde kolaylık sağlanmasını istedi.

Hisarcıkloğlu, Türk iş dünyası olarak ilişkileri geliştirmek için destek vermeye hazır olduklarını sözlerine ekledi.

Tüketiciler finansmana sanayiciden kolay erişti

Naki BAKIR

02 Ağustos 2023 Çarşamba

Bankaların haziran sonunda 10,2 trilyon TL ulaşan toplam kredi hacminde bireyselin payı 2,6 trilyon lira ile yüzde 25'i aştı. Bankalar altı ayda hizmetler sektörünü net 727 milyar TL , bireysele 771,6 milyar TL kredi açtı.

Bankacılık sektörünün, yılın ilk yarısında tüketici kesime yaptığı fonlama; yatırımları ile milli gelir yaratan, üretim ve istihdam gerçekleştiren imalat sanayii ve hizmetler başta ana sektörler bazında yapılan toplam net fonlama tutarlarının üzerinde gerçekleşti.

Hizmetler sektörüne açılan krediler (Milyar TL)					
	Aralık 2022	Haziran 2023	Net Fonl. (Miktar)	Değişim (%)	
				Cari	Reel
Toptan ve Perakende Ticaret	999,3	1.240,8	241,4	24,2	3,7
Taşımacılık, Depolama ve Haberleşme	443,4	582,8	139,3	31,4	9,7
Emlak Kom., Kiralama ve İşletmecilik Faal.	447,7	565,4	117,7	26,3	5,4
Turizm	242,1	315,4	73,3	30,3	8,8
Finansal Aracılık	209,5	272,8	63,3	30,2	8,7
Savunma ve Kamu Yön. ve Zor. Sos. GÜv. K.	117,8	152,4	34,6	29,4	8,0
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	56,4	71,7	15,3	27,1	6,1
Eğitim	18,6	24,9	6,3	33,7	11,6
Diğer Hizmetler	115,9	151,4	35,4	30,6	9,0
TOPLAM		3.377,4	726,6	27,4	6,4

Sanayiciler finansmana erişim güçlüğünden yakınırken, kredi kartı sahibi bireyler buna, cüzdandan mesafesinde doğrudan ve hızlı erişti. Bireysel borçlanmadaki artış esas

olarak kredi kartı kullanımından kaynaklandı. Buna göre bankalar özellikle seçim arifesinde her iki kesime de yeni kredide frene daha sıkı basarken, kart sahipleri limitleri dahilinde harcamaya tam gaz devam etti.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haziran sonu verilerine göre, bankaların tüm üretici sektörlerle açtığı kredilerin toplam hacmi ilk 6 ayda net yüzde 27,8 artarak 7 trilyon 514,4 milyar lira olurken, tüketicilerin konut, taşıt ve ihtiyaç kredileri ile bireysel kredi kartı borçlarının toplamı yüzde 42,9 artışla 2 trilyon 570,4 milyar liraya yükseldi. Böylece tüketici kredileri ve bireysel kredi kartı borçlarının toplam hacmi, haziran sonunda bankacılık sektörünün takipteki alacaklar da dahil 10 trilyon 172,1 milyar TL'ye ulaşan toplam kredi hacminin yüzde 25,1'ini aştı.

Ana sektörler içinde şirket sayısı, toplam istihdamı ve yatırımları ile orantılı olarak kredi bakiyesi en büyük ana sektör olan hizmetlerin toplam kredi hacmi, ocak-haziran döneminde yüzde 27,4 oranında 726,6 milyar lira büyüyerek 3 trilyon 377,4 milyar liraya ulaştı. Birçok alt sektörü ile en fazla firmanın ve istihdamın bulunduğu, üretimi ile milli gelire en büyük katkıyı yapan imalat sanayiinin kredi hacmi de aynı dönemde yüzde 31,4 oranında net 535,3 milyar lira büyüyerek 2 trilyon 237,5 milyar liraya yükseldi.

İmalat sanayiine açılan krediler (Milyar TL)					
	Aralık	Haziran	Net Fonl. (Miktar)	Değişim (%)	
	2022	2023		Cari	Real
Metal Ana San. ve İşlenmiş Maden San.	289,3	391,2	102,0	35,3	12,9
Tekstil ve Tekstil Ürünleri San.	258,1	334,7	76,7	29,7	8,3
Ulaşım Araçları San.	160,7	228,8	68,1	42,4	18,9
Gıda, Meyvebat ve Tütün San.	240,9	292,7	51,8	21,5	1,4
Kimya Ürünleri San.	141,7	188,9	45,1	31,8	10,1
Diğer Metal Dışı Madenler San.	126,4	167,5	41,0	32,4	10,6
Makina ve Teçhizat San.	98,7	132,4	33,7	36,9	14,3
Elektrikli ve Optik Aletler San.	83,5	119,5	34,1	39,9	18,8
Kauçuk ve Plastik Ürünler San.	86,1	109,8	23,7	27,5	6,4
Kâğıt Hammaddesi ve Kâğıt San.	76,0	95,2	19,2	25,3	4,6
Ağaç ve Ağaç Ürünleri San.	28,7	39,5	10,8	37,5	14,8
Deri ve Deri Ürünleri San.	9,9	13,9	4,0	40,1	17,0
Nükleer Yakıt, Petrol Raf. Kok Kömürü	36,6	33,2	-3,4	-9,3	-24,3
HYS İmalat San.	65,6	92,2	26,6	40,6	17,4
TOPLAM	1.702,2	2.237,5	535,3	31,4	9,7

Haziran sonu itibarıyla inşaat sektörünün kredi bakiyesi 725,4 milyar, elektrik gaz, su sektörünün 578,7 milyar, tarım, avcılık, ormancılık, balıkçılık sektörünün 476,9 milyar ve madencilik ve taş ocakçılığının kredi hacmi de 118,5 milyar lira oldu. Altı ayda bankalar inşaat sektörünü net 151,2 milyar, tarım ve ilgili sektörleri 139,3 milyar, elektrik, gaz ve su sektörünü 60,4 milyar, madencilik ve taş ocakçılığını 20,8 milyar lira fonladı.

Tüketime 771 milyar

Buna karşılık altı ayda tüketicilerin, içinde ithal ürünlerin de yer aldığı tüketim harcamaları için yaptıkları kredi kartı harcamalarının bakiyesi yüzde 67,9 oranında net 465,5 milyar lira büyüdü. Böylece bireysel kart harcamalarındaki artış bu dönemde ana sektör olarak imalat sanayiine yapılan toplam net fonlamaya yaklaştı.

Bu dönemde tüketici kredileri de 306,1 milyar lira artarken, toplam bireysel borçlanmadaki artış 771,6 milyar liraya ulaştı. Tüketicilerin kredi ve kart borçları toplamındaki bu artış, aynı dönemde hizmetler ve imalat sanayii de dahil ana sektörler bazında toplam net fonlama tutarlarının üzerinde bir hacim oluşturdu. Böylece bankalar, üretici sektörlerle kredi genişlemesi ile üretimi doğrudan desteklemekten çok, tüketimin finansmanı yoluyla üretim ve ticareti dolaylı biçimde desteklemiş oldu. Ancak finansal kaynakların tüketime yönelmesinin fiyat istikrarını bozucu etkisi önemli oranda hissedildi.

Bankacılık kredilerinin sektörel dağılımı (Milyar TL)					
	Aralık	Haziran	Net	Değişim (%)	
	2022	2023	Fonl. (Miktar)	Cari	Real
ÜRETİME (SEKTÖRLER)	8.880,8	7.514,4	1.633,6	27,8	6,7
Tarım, Avcılık, Orman, Balık	337,6	478,9	139,3	41,3	17,9
Madencilik ve Taş ocakçılığı	97,7	118,5	20,8	21,3	1,3
İmalat Sanayi	1.702,2	2.237,5	535,3	31,4	9,7
Elektrik, Gaz ve Su	518,3	578,7	60,4	11,7	-0,8
İnşaat	874,2	725,4	151,2	26,3	5,5
Hizmetler	2.830,8	3.377,4	728,6	27,4	6,4
TÜKETİME (BİREYSEL)	1.796,8	2.570,4	771,6	42,9	19,3
Tüketici kredileri	1.113,1	1.419,2	306,1	27,5	6,5
Konut	383,3	442,0	78,8	21,7	1,8
Yağıt	50,4	83,8	33,4	66,3	38,8
Diğer	699,5	893,4	193,9	27,7	6,8
Kredi Kartları**	885,7	1.151,2	465,5	67,9	40,2
DİĞER	60,2	87,3	27,1	45,0	21,1
TOPLAM	7.739,8	10.172,1	2.432,2	31,4	9,7

Hizmetler alt sektörleri içinde en büyük kredi hacmine sahip toptan ve perakende ticaret alt sektörü, altı ayda 241,4 milyar lira ile net kredi kullanımında başı çekti. Bunu net 139,3 milyar lira artışla taşımacılık, depolama ve haberleşme, 117,7 milyar liralık net artışla da emlak komisyonculuğu izledi.

İmalat sanayiinin alt sektörleri içinde en büyük kredi hacmi ise 391,2 milyar lira ile metal ana sanayiine ait. Bu alt sektörü 334,7 milyar lira ile tekstil, 292,7 milyar lira ile gıda, 228,8 milyar lira ile ulaşım araçları, 186,9 milyar lira ile kimya izliyor.

Altı aylık net kredi artışında metal ana sanayii 102 milyar lira ile ilk sırada gelirken, 76,7 milyar lira ile tekstil, 68,1 milyar lira ile ulaşım araçları ilk üçte yer alıyor. Nükleer yakıtlar, rafine petrol ürünleri ve kok kömürü alt sektörüne açılan kredilerin hacmi altı ayda 3,4 milyar lira azalarak 33,2 milyar liraya gerilerken, diğer sektörlerin kredi hacminin altı ayda 4-51,8 milyar lira arasında değişen miktarlarda net artış kaydettiği görülüyor.

Bireysel borçlanmaya yasal kısıt

İç talebi körükleyen, cari açığı artıran, fiyat istikrarına bozucu etki yapan bireysel borçlanma ivmesinin kırılmasına yönelik somut önlemler gelmeye başladı. Merkez Bankası Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın 3'üncü Enflasyon Raporu toplantısında, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla, enflasyonist sürece katkı yapan finansal kaynakların arz yerine tüketime yönelişinin önüne geçmek için "seçici kredi sıkılaştırması"na gidileceğini açıklamasının ardından BDDK de bu yönde etkili kararlar aldı.

BDDK, finansal istikrara yönelik atılacak koordineli adımlar kapsamında, sermaye yeterliliği standart oranları hesaplamasında dikkate alınan risk ağırlıklarının ihtiyaç kredileri, bireysel kredi kartları, taşıt kredileri ile taşıt teminatlı krediler ve tüketiciler ile yapılacak finansal kiralama işlemlerinde artırılmasına karar verdi. Ayrıca, kredi kartlarında uygulanan taksitlendirmenin havayolları, seyahat acenteleri ve konaklama ile ilgili yurt dışına ilişkin harcamalarda kaldırılmasına karar verildi.

Yaşam maliyetimizin sorumluluğuna hazır mıyız?

Mine ATAMAN

02 Ağustos 2023 Çarşamba

Dünya yıkılacak, yerle bir olacak. Uzak geleceğin ütopyası gibi aksettirilen pek çok bilimsel öngörü kartopu hızıyla kapımızı çaldı. Gezegenin koşulları insan yaşamı için elverişliliğini kaybediyor.

Akbelen'de maden için sayısız ağaç kesiliyor. Herkes teyakkuzda, diğer taraftan yediklerimiz, giydiklerimiz, hatta hobilerimiz için her an binlerce ağaç yok ediliyor.

Üzerinde keyifle hasbihal ettiğiniz mobilyalar, okumaya doyamadığımız dergiler, hava attığımız hızlı tekstil, sözde çevreci otel zincirleri bizim görmediğimiz işitmediğimiz zamanlarda ağaçların kesilmesine neden oluyor. Tarım arazilerine inşa edilmiş plazalarda ev satın alırken arazinin seceresini umursamıyoruz.

Orman rezervlerinde yükselmiş ofislerimizde çevreci antlaşmalara imza atarken olanı biteni yok sayıyor, sürdürülebilirlik imajımızı perçinliyoruz. Taki günah kapımızı çalana dek. Günlük rutinlerimiz iklim günahlarıyla örülü.

Her birimiz kendi çapında greenwashinglerle geleceğe felaket ekiyor. Yaşamak başlı başına gezegene külfet. Maden çıkaracak şirketin üst düzey yöneticisi, çevreyi korumayı misyon edinmiş STK'nın yönetim kurulunda. Amerikan lobi ekolünün klasik yeşil yıkama tekniği; "çevreci STK'lara finansman desteği sağla, balolarda boy göster, arka planda işleri yürüt."

Veren memnun, alan mahçup. Yaşam maliyetimizin sorumluluğunu sadece görünür zararlar ortaya çıktığında alıyor, kapalı kapılar ardında "köy yanarken kimileri saçını taramaya devam ediyor." Kemerköy ve Yeniköy Termik santralleri bölge turizmi için enerji üretiyor. Yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı doğaya dost teknolojilerle işleyip değer yaratmak, doğanın her bir unsurunu ağacı, çiçeği, her bir canlıyı korumak zorundayız.

Bölgede maden arama sonrası orman rehabilitasyonunu takip etmek bizim sorumluluğumuz. Geçtiğimiz hafta yayınlanan Türkiye Bankalar Birliği Tarım Sektörü Raporu ile tarımdaki verimsizlik, yanlış girdi kullanımı bir kez daha ortaya çıktı. Dünyanın bedduaya boğduğu Hitler, bir taraftan gezegenin gördüğü en büyük soykırımı yaparken diğer taraftan vatan topraklarını iyileştirecek vizyonerlikle, dünyanın organik madde miktarı en yüksek topraklarına sahip Polonya'dan ülkesine tırlarla toprak taşıyordu.

Tarım topraklarımızın sadece yüzde 8'inde organik madde miktarı yüzde 3 düzeyinde. Gübre kullanım oranı dünyada dekar başına 12.9 kg iken Türkiye'de 28.3 kg. Adana ve Hatay çiftçisi 71 kg gübre kullanımıyla listenin en başında. En düşük kullanım 16 kg ile Ankara'da, başkent ağırlığı olsa gerek. Tarımsal ürün ihracatının ithalatı karşılama oranı giderek düşüyor.

Fao'ya göre dünya gıda fiyatları düşerken Türkiye'de yaprak kıvılcımlanıyor. Kur farkı, girdi maliyetlerindeki artış, vergiler, tarım arazilerinin fiyatının anlamsız artışı gibi pek çok nedenden ötürü, gıdaya erişim maliyetimiz son hızla artıyor.

Karın tokluğuna yaşıyoruz. İklimin şeytani sırlarında; fındık, üzüm, zeytin, kayısı, incir gibi tarımsal ihracatımızın bel kemiği ürünlerin geleceğinde yüksek risk görülüyor. Rusya'da buğday maliyeti 100 dolarken Türkiye'de 200 doların üzerinde. Girdi maliyetleri yönetilemediğinden ürün fiyatları dünya piyasalarıyla entegre açıklanamıyor.

Geçtiğimiz yıl zarar eden pamuk üreticisi mısıra kaydı, mısırdan kaçan doluya tutuluyor. Buğday, pamuk dersin yılın en çok hayal kırıklığı yaşatanları. Maliyetler kontrolden çıkmış durumda. Türk tarımını pamuklara saralım derken piyasalar kördüğüm. Güz ekiminin ihtiyacı olan "can suyu" tehlikede, barajlardaki su bahar olup uçtu.

Fındık, zeytin 2024 rekoltesi daha şimdiden kuraklık ve yağış engeline takıldı. Tarım coğrafyası kuzeye kayıyor. Biz fındık kabuğunu doldurmayacak meselelerle uğraşırken kök sorunlar kökleniyor. Dağda bayırda tohum takasçılık oynayıp, suçlu İsrail tohumlarına atıp dünya tarım ekosisteminden kopuyoruz. Ezcümle; iktisat hocamın dediği gibi, "stratejiniz yanlış ise yol boyu yapacağınız hiç bir taktik sizi kurtaramaz."

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu'nu gülümseten öneri ve CHP'de 'abi' formülü

İsmet Sezgin'in DYP Genel Başkanlığı'na adaylığı sırasında gündeme gelmişti, "Kasım'a kadar İsmet Abi" formülü. Tansu Çiller seçimi kazandı, İsmet Abi formülü gerçekleşmedi. Ama CHP'de bunun uygulanmış şekli var.

SHP ile CHP'nin birleşme sürecinde Deniz Baykal ve Murat Karayalçın aday olmamış, Hikmet Çetin'in ismi üzerinde uzlaşmaya varılmıştı. Hikmet Abi formülü geçerli oldu. Hikmet Çetin CHP çatısı altında birleşmeyi sağladıktan sonra aday olmadı. CHP, Baykal'a kaldı. CHP barajın altında kalıp Deniz Baykal istifa ettiğinde Altan Öymen partinin başına geçmişti. Altan Abi formülü kısa sürdü.

Ekrem İmamoğlu'nun CHP'nin eski genel başkanları Hikmet Çetin, Altan Öymen ve Murat Karayalçın ile yemeğinden sonra "Abi formülü" yeniden gündeme geldi. Bu kez ne Altan Abi ne Hikmet Abi, "Murat Abi" olarak. Ekrem İmamoğlu'nun İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adaylığı olması yerel seçimlere kadar CHP Genel Başkanlığı'nı Murat Karayalçın'ın üstlenmesi şeklinde.

MURAT ABİ FORMÜLÜ DOĞRU MU

Ekrem İmamoğlu'nun yemeğine katılanlarla konuştum. Program şöyle gelişmiş. Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, Hikmet Çetin, Murat Karayalçın ve Altan Öymen'i 24. Uluslararası Büyükçekmece Kültür ve Sanat Festivali'ne davet etmiş. Hasan Akgün İstanbul siyasetinde etkili bir isimdir. Ekrem İmamoğlu'nun hemşehrisi ve siyaset arkadaşı. Ama keşke İmamoğlu, Hasan Akgün'ü dinleseydi, bugün farklı bir yerde olurdu. Festivale gitmeden önce Ekrem İmamoğlu, CHP'nin yaşayan üç genel başkanına sanat galerisini gezdiriyor. Ardından yemeğe geçiliyor.

CHP'Yİ KONUŞTULAR

Elbette ki CHP'nin üç eski genel başkanı ile Ekrem İmamoğlu bir araya gelince CHP'yi konuşuyorlar, İstanbul seçimlerini ele alıyorlar. "Ne olacak bu CHP'nin hali"nden girip "İstanbul seçimlerini kazanmalıyız" noktasına varıyorlar.

Seçim yenilgisi konusunda masada bir ittifak oluşuyor. CHP'nin bu durumdan kurtulması için bir değişimin gerekli olduğunun altı çiziliyor. Üç eski genel başkan da İstanbul seçimlerini yeniden kazanmanın tarihi önemde olduğunu anlatıyorlar. Ekrem İmamoğlu aday olmadığı takdirde CHP'nin İstanbul'u kazanmasının imkânsız olduğu ifade ediliyor. İmamoğlu'na, İstanbul'a yeniden aday olup kazanması tavsiye ediliyor.

KADER KİLİTLENMESİ

Murat Karayalçın bir süredir, "CHP'de bir kader kilitlemesi var" tezini işliyor. Onu masada da anlatıyor. "Ben bir süredir Ekrem Bey'in İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adaylığı için kader kilitlemesi diyorum. Ekrem Bey İstanbul'a aday olmalı, CHP Genel Merkezi de sizi aday göstermeli. Ben buna kader kilitlemesi diyorum. İki taraf da bundan kaçamaz, kaçmamalı" diyor. Ekrem İmamoğlu dikkatli bir şekilde dinliyor.

İMAMOĞLU NEDEN GÜLÜMSEDİ

Karayalçın, bir ara Ekrem İmamoğlu'na, "Kusura bakmayın, sizden habersiz olarak isminizi CHP Genel Başkanlığı için söylüyorum. Yayınlarda anlatıyorum" diyor. Peki İmamoğlu buna ne karşılık veriyor. Gülümsüyor. Ama pozitif anlamda bir gülümseme bu.

'MURAT ABİ' DENİLDİ Mİ

Şimdi CHP kulislerinin son 24 saattir çalkalandığı kulise geleceğim. Ekrem İmamoğlu'nun üç eski genel başkanla yediği yemekten CHP Genel Başkanlığı için bir formülün ortaya çıktığı söylendi. CHP Genel Başkanlığı için Murat Karayalçın'ın ismi üzerinde durulduğu kulislere yansıdı. Kılıçdaroğlu çekilsin, Ekrem İmamoğlu aday olmasın. Böylece İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı AK Parti'ye kaptırılmamış olur. "Murat Abi" formülü uygulansın. Kurultay'da Murat Karayalçın genel başkan seçilsin, yerel seçimlere partiyi o götürsün. Yerel seçimden sonra CHP, İstanbul'da Belediye Meclisi'nde çoğunluğu ele geçirirse İmamoğlu yerini bir CHP'liye bırakıp istifa eder. CHP'nin başına geçer. Murat Karayalçın başta olmak üzere yemeğe katılanlarla konuştum. "Murat Abi" modeli gündeme gelmemiş. Bizzat Karayalçın söyledi bunu. Diğer isimler de teyit etti.

İMAMOĞLU ADAY MI

Eğer Karayalçın ismi üzerinde yoğunlaşılsaydı Ekrem İmamoğlu kesin aday değil, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na oynayacak derdim. Yemekte Ekrem İmamoğlu'nun CHP Genel Başkanlığı da gündeme geliyor. Ama benim edindiğim izlenim CHP'nin üç eski genel başkanı önceliği İstanbul seçimlerinin kazanılmasına

veriyor. O yönde telkinde bulunuyorlar. Ancak Ekrem İmamoğlu, CHP Genel Başkanlığı'na adaylık konusunda ne evet diyor ne hayır.

'ENGİN ABİ' FORMÜLÜ

Kurultay süreci yaklaştıkça CHP Genel Başkanlığı için yeni isimler ortaya atılıyor. Bir grup CHP'li genç milletvekili Engin Altay'ın ismini gündeme getirdi. CHP seçimleri kazansaydı Engin Altay, Meclis Başkanı olacaktı. Aynı zamanda hem Kemal Kılıçdaroğlu ile hem Ekrem İmamoğlu ile hem de uzun süre birlikte çalıştığı Özgür Özel'le görüşebiliyor. Partinin arayış içinde olduğu bir dönemde isminin gündeme gelmesi tesadüf değil. Partide ağırlığı olan bir isim.

KILIÇDAROĞLU, CHP MİLLETVEKİLLERİ TARAFINDAN SABOTE EDİLDİ

Kılıçdaroğlu, Akbelen'e destek ziyaretine büyük umutlarla çıkmıştı.

Hem seçim yenilgisini unutturacak hem Ekrem İmamoğlu'nun başlattığı değişim baskısını üzerinden atacaktı. Demokrat Dede Akbelen'de, "Çevreci Dede" olup çıkacaktı.

Ama Kılıçdaroğlu'nun büyük hayallerle çıktığı Akbelen seferi, CHP'li milletvekilleri tarafından sabote edildi.

ALİ MAHİR BAŞARIR YUHALANDI

Her geçen gün hırçınlaşma seviyesini yükselten Ali Mahir Başarır, protestocu kadına, "Elini indir... Bana bağırma... Bağırma bana... Bağırma" diye parmak salladı. Ali Mahir Başarır, oradan uzaklaşırken, eylemciler tarafından yuhalandı.

TANAL, TUZ BİBER EKTİ

Mahmut Tanal ise eylemcilerle kıyasıya bir tartışmaya girdi. "İyi ki iktidar olmadınız" diyen kadına, "Sizin gibi insanlar yüzünden iktidarı kaybettik. AKP'nin provokatörüsün" diye tepki gösterdi. Gerilim büyüyünce Mahmut Tanal, "Hadi çık alandan" diye kovuldu.

SARIGÜL CHP KODLARINA DÖNDÜ

Bu tür konularda diyalogu ile ön plana çıkan Mustafa Sarıgül ise CHP'ye dönünce CHP'nin kodlarına döndü. Kılıçdaroğlu'na tepki gösteren eylemciyi kolundan çekerek sürüklemeye kalkışınca eylemcilerden tepki gördü.

Hangisi haber oldu?

Kılıçdaroğlu, Akbelen'e gitti. Hatta protestocuların tepkisi üzerine meydandan ayrılmadan önce ağaçlara da sarıldı. Ama sarıldığı ağaç haber oldu mu? Yok. Peki ne haber oldu? Ali Mahir Başarır'ın eylemci kadına parmak salmaması, Mahmut

02.08.2023

Tanal'ın meydan muharebesi, Mustafa Sarıgöl'ün eylemciyi sürüklemeye çalışan görüntüleri.

Böylece Kılıçdaroğlu'nun büyük hayallerle çıktığı Akbelen çıkarması da CHP milletvekilleri tarafından itinayla sabote edilmiş oldu.

TÜRK MİLLETİ TÜRK ASKERİNİ KOVALAYAMAZ

Mahmut Tanal'ın, Akbelen'de görev yapan Türk askerini, jandarmasını kovalamasına ayrı bir başlık açmak istedim.

Tek bir söz söyleyeceğim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin üyesi olan bir Türk milletvekili Türk askerini, jandarmasını kovalayamaz. Şerefli Türk askerine, "Eşkuya" diyemez.

Esfender KORKMAZ

Ekonomi yönetimi top çeviriyor

Merkez Bankası uygulayacağı dezenflasyonist politika araçlarını, para arzının daraltılması ve faiz artışı olarak açıkladı. Desenflasyonist politikalar genel olarak enflasyonun sert olmayan tedbirlerle düşürülmesini öngörür.

1. Para arzının daraltılması, toplam talebin düşmesini sağlar. Enflasyon düşer. Ayrıca likidite daralması, TL'ye ulaşımı sınırlar ve fazla TL'nin dövize ve altına gitmesini engeller.

Ne var ki; para arzının kısılması yoluyla toplam talebin düşmesi, her zaman fiyatlar genel düzeyinin düşmesini sağlamaz. Eğer üretimde ve mal arzında daralma varsa fiyatlar düşmez. Ayrıca; para arzının ve likiditenin aşırı kısılması ve uzun sürmesi de durgunluğa neden olur. Sonuçta durgunluk artarken, enflasyonda artabilir. Yani ekonomi stagflasyona girer.

MB bankası faizlerin yüzde 17,5'a çıktığını açıkladı ve fakat aynı zamanda yıl sonu TÜFE oranının da yüzde 58 olacağını açıkladı. Dahası Mevduat faizinin de yüzde 30'a düşürüldüğünü söyledi. Bu durumda eksi yüksek reel faiz devam ederse, kur artışı ve maliyet artışları da devam eder. Türkiye gibi oligopol piyasaların olduğu bir ekonomide maliyet artışları her zaman TÜFE'ye misliyle yansır.

Yapılması gereken;

Bir... kısa sürede reel faize geçmek;

İki ... Arz artırıcı önlemler almaktır. Bunun için yeni yatırımlar zaman alır. Ayrıca yatırımlar da önce talep artışı, sonra arz artışı yaratır. Kısa ve orta dönemde, kapasite kullanım oranını artırmayı teşvik etmek ve devletin özellikle gıda sektöründe geçici olarak üretime girmesidir.

2. 31 Temmuz'daki BDDK kararında;

İhtiyaç kredileri, bireysel kredi kartları, tüketicilere kullanılacak binek araç edinimi amaçlı taşıt kredileri ile taşıt teminatlı krediler ve tüketiciler ile yapılacak finansal

kiralama işlemleri açısından, sermaye yeterliliği standart oranları artırıldı. Bu yolla bankaların verdiği bu tür krediler kısılmış oluyor.

Yine BDDK kararına göre; kredi kartlarında uygulanan taksitlendirme sürelerinin; havayolları, seyahat acenteleri ve konaklama ile ilgili yurt dışına ilişkin harcamalarda uygulanmamasına ve söz konusu harcamalarda taksitlendirme kaldırıldı.

Tüketici kredilerinin kısılması, toplam talebi düşürmekte etkili olmaz. Çünkü bu krediler asgari yaşam için, yaşamını devam ettirmek için kullanılıyor. Krediler kısılursa, ihtiyaç sahibi varsa tasarruflarını azaltacak yoksa tefeciden borç alacak veya yaşamak için başka yollar bulacaktır. Biat etmek bu yollardan birisidir.

Ekonomi Koordinasyon kurulu toplantısı, yandaş medya tarafından önemli kararlar olarak nitelendirildi. Gören de bir istikrar programı yapıldı sanır. Gerçekte ise, “**devlette israf önlenecek ve mali disiplin sağlanacak**” şeklinde tek karar var. Gerisi niyet açıklaması.

Devlette israfın önlenmesi elbette istikrarın önemli bir aracıdır. Ama Türkiye şartlarında önlenmesi imkansızdır;

Bir ... Sayın Cumhurbaşkanı, kamudaki lüks harcamaları, israf değil itibar olarak görüyor. Bunun içindir ki; “**İtibardan tasarruf olmaz**” diyor.

İki ... Ekonomi yönetimi bunu bildiği için, vergileri artırdı. Halkın satın alma gücünü düşürdü.

Üç... Bütçe’de hane halkına yardım I ve II adı altında yapılan popülist harcamalar, yatırımların iki katı kadardır. Siyasi iktidar bu yolla iktidarda kalıyor. Popülist harcamalar devam ederse, mali disiplin sağlayamazsınız.

Dört... İktisadi açıdan, bütçede mali disiplin açık anlamında değildir. Bütçe kaynaklarının verimli ve etkin kullanılması demektir.

Aşağıdaki tabloda 6 aylık bütçe giderleri yer alıyor. Bütçede yatırım harcamalarının payı yüzde 5,6 ve cari harcamaların payı yüzde 34,2’dir. Yatırım harcamaları ile cari harcamalar eşit olmaz ve fakat bir denge olmalıdır. Bütçede transfer harcamalarının payı ise yüksek yüzde 44,3’tür. Bu şartlarda bu bütçe ile iş yapılmamış demektir. Bütçe açığı ikinci planda kalır.

2023 OCAK- HAZİRAN BÜTÇE GİDERLERİ	MİLYAR LİRA	YÜZDE PAY
BÜTÇE	2 363,6	100
CARİ HARCAMA	807,4	34,2
YATIRIM	133,6	5,6
TRANSFERLER	1 046,4	44,3
SERMAYE TRANSFERİ	54,1	2,3
BORÇ VERME	46,7	2
FAİZ	275,2	11,6

Özetle ekonomi yönetimi top çeviriyor. İstikrar için ise Türkiye’de , uzun dönem için planlama yapmak , devleti kurumsal devlet haline getirip piyasa - devlet arasında optimal denge kurmak , orta vadeli istikrar programı yapmak ve mutlaka İMF’den borç almak gerekir.

İbrahim Kahveci

Gecelik fiyat 100 doları ilk kez geçti

Pazartesi günkü yazımızda turizmde toplam gelir ve gelen turist üzerinden **kişi başi harcama**ya bakmıştık.

2009-2014 arasında bir turistin ortalama harcaması 700 dolar seviyelerinde seyrediyordu. 2015-2020 sonuna kadar düşen kişi başi harcama 2021 ve sonrasında hızla yükselerek 900 dolar bandına oturmuş oldu.

Bu sayede aynı turist sayısı olmasına rağmen 2019 yılında 34,3 milyar dolar gelir elde ederken 2022 yılında 41,4 milyar dolar turizm geliri elde ettik.

Fakat eksik kalan bir nokta vardı; onu da TÜİK Salı günü açıkladığı veriler ile bize dolaylı şekilde göstermiş oldu.

Konuyu şöyle izah edelim: Mesela ilk analizde turist sayısına bakıyoruz... Diyelim ki -A- ülkesine 10 milyon turist gelirken -B- ülkesine 20 milyon turist geldi. Ama -A- ülkesine gelen turistler o ülkede ortalama 20 gün kalırken -B- ülkesine gelen turistler 10 gün konaklıyor. O zaman değişen bir şey yok ki...

Her iki ülkede de turist sayısı iki kat farklı olmasına rağmen **geceleme sayısı** aynıdır.

Hatta şöyle kabul edelim. -A- ülkesine gelen turistler kişi başına 2 bin dolar harcarken -B- ülkesine gelen turistler de kişi başına bin dolar harcasın... Yine değişen bir şey olmaz. İki ülkenin de toplamda turist geliri aynıdır.

Burada kritik mesele **turist başına harcama değildir, asıl mesele turistin günlük harcama** tutarındır.

İşte biz de TÜİK verilerinden bunu hesapladık. **Türkiye'ye gelen turistler günlük ne harcamışlar?**

Bu sefer sadece yabancıları değil, bizim yurtdışı vatandaşlarımızı da hesaba kattık. (TÜİK verileri toplu veriyor)

02.08.2023

Çok ilginç bir sonucun ortaya çıktığını hemen belirteyim.

2014 yılında 41,4 milyon turist 35,1 milyar dolar harcama yapıyor. Kişi başına harcama 848,4 \$... Peki bu turist kaç günde bu harcamayı yapıyor: 9,98 günde... Yani gün başına (TÜİK geceleme diyor) harcama 85,0 \$.

İşte kritik konu burası... **Gece başına harcama nasıl seyrediyor?**

Kişi başı harcama son 2 yılda 900 doların üzerine çıkıyor ama gece başına harcamada durum nedir?

2013-2014 yıllarında 80 doların üzerine çıkan gece başına harcama 2018 yılında 60-65 dolar bandına kadar düşüyor. Ve 2021 yılı ile beraber yeniden 80 doların üzerine çıkan gecelik harcama 2022 yılında 87,8 dolar oluyor.

Turist başına gecelik harcama bu yılın ilk çeyreğinde de 84,5 dolar seviyesinde kalırken asıl sürpriz 2. çeyrekte geliyor.

2023 yılı ikinci çeyreğinde ülkemize 13 milyon 995 bin turist geliyor. Bu gelenlerin kişi başına ortalama geceleme sayısı 8,44 gün. Yani toplamda 118 milyon 175 bin geceleme gerçekleşiyor. Ve turistler bu süre içerisinde 12 milyar 975 milyon dolar harcamaya geceleme başına tam 109,8 dolar bırakmış oldular.

Geçen yılın ikinci çeyreğinde gecelik harcama 93,5 dolarken şimdi bu tutar 109,8 dolara çıkmış oldu.

Geçen yıl 2. çeyrekte ortalama geceleme 9,44 gündü... O nedenle turist başına harcama sadece yüzde 5,0 artışla 883 dolardan 927 dolara yükseliyor ama turist başına gecelik harcama yüzde 17,4 artışla 109,8 dolara yükseliyor.

Bunu biraz tersten izah edelim: Turist sayımız bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 17,2 yükseliyor ama otellerde oda doluluğu sadece yüzde 4,9 artıyor. (Aynı sayıda oda olduğunu varsayıyoruz)

Çünkü gelen turist geçen yıla göre 1 gün daha az kalıp gitmiş...Geçen yıl 9,44 gün kalırken bu yıl 8,44 gün kalmışlar. Ama buna rağmen turist harcaması yüzde 23,1 artıyor. İşte bu artış tamamen fiyat artışından geliyor. Yani **ilk kez Türkiye'de konaklama bedeli gecelik fiyatta 100 dolar aştı ve 109,8 dolara ulaştı.**

Oteller boş söyleminin bir kısmı da buradan kaynaklanıyor. **Daha az gece konaklayan ama daha çok harcayan bir turist yapımız oluştu.**

Ama bunu tekrar sorarak bitirelim: Bu fiyat artışı gelenleri memnun mu etti, yoksa bir daha gelmezler mi?

02.08.2023

Onu da sonraki yıllarda göreceğiz.

Şimdilik durum gayet iyi...

